

платформи, стають потужним інструментом не лише для адміністрації, але й для самого вчителя – як засіб саморефлексії та самовдосконалення.

Проте, будь-яка технологія є ефективною лише тоді, коли вона спирається на науково обґрунтовану методологію. Самі по собі цифрові інструменти не гарантують якісного оцінювання. Тому ключовим етапом у створенні електронної системи є розробка чіткої та прозорої методики електронного оцінювання.

Ставлення учасників навчального процесу до освітньої діяльності вчителів

Л. С. Ващенко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу моніторингу
та оцінювання якості загальної середньої освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Оцінюючи професійну діяльність педагогів, важливо враховувати різні моделі оцінювання, які використовуються у практичній діяльності. Мова йде про модель оцінювання на основі результатів навчання здобувачів освіти; формувальну модель та модель зовнішнього оцінювання професійної діяльності педагогів. Наразі важливого значення набуває формувальна модель оцінювання. Одним із складників формувального оцінювання, що ґрунтується на спостереженнях за діяльністю вчителя є оцінювання професійної діяльності вчителя учасниками освітнього процесу, учнями. Цей метод оцінювання може бути використаний самими вчителями для самоудосконалення на основі зворотнього зв'язку.

Досліджуючи ставлення учасників освітнього процесу до оцінювання учнями викладання ми звернулися до старшокласників із запитаннями, що на їх думку є показником ефективної професійної діяльності вчителя. Учні майже одноставно назвали такими показниками досягнення і особистий розвиток учнів (85%) та ставлення учнів до вчителя (77%). Для досягнення мети нашого дослідження ми проаналізували відповіді учнів щодо їхнього ставлення до оцінювання вчителів. 73% респондентів хотіли би оцінювати роботу вчителів. Водночас половина старшокласників вважає, що їхня оцінка не буде важливою для професійної діяльності вчителів, а 66% переконані, що вона не вплине на ефективність їхньої роботи. Цей результат свідчить про усвідомлену учнями недовіру вчителів до їхньої оцінки.

Більшість педагогів (86,4%) переконані, що думка учнів є важливою для їх професійної діяльності, 54,5% вважають, що старшокласники можуть оцінювати їх професійну діяльність, лише 48,7% передбачають її вплив на професійну діяльність.

Учасники освітнього процесу позитивно ставляться до можливості оцінювання учнями навчального процесу. Більшість переконані, що думка школярів є важливою для них, але вона не вплине на їхню професійну діяльність. Такі результати засвідчують недовіру педагогів до можливостей учнів дати об'єктивну

оцінку через недостатню зрілість школярів. Цю недовіру старшокласники усвідомлюють, проте висловлюють прихильність до ідеї оцінювати роботу вчителів за допомогою анонімних анкет.

Наше дослідження підтвердило, що оцінювання учнями професійної діяльності вчителів у вітчизняній освітній системі не набрало поширення і носить фрагментарний характер. У системі західної освіти воно досить поширене і використовується для її оптимізації. Учніське оцінювання формується сприйняттям учнями освітнього процесу, дисципліною, їх інтересами, статтю, віком вчителя та іншим. Але об'єктивність оцінювання забезпечується поєднанням різних моделей оцінювання педагогічної діяльності.

Оцінювальна компетентність учителя в парадигмі компетентнісного навчання: емпіричні висновки та імплікації

А. В. Гривко,

*кандидат педагогічних наук, старший дослідник,
старший науковий співробітник відділу моніторингу
та оцінювання якості загальної середньої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Ключовим компонентом оцінювальної діяльності вчителя в контексті компетентнісної освітньої парадигми є здійснення формульованого оцінювання як систематичного процесу використання спостережуваних характеристик навчальної діяльності учнів для підтримки їх у досягненні навчальних цілей і коригування власного викладання для забезпечення цієї підтримки. Формульоване оцінювання передбачає відстеження розвитку наскрізних умінь учнів, що відображає зміщення фокусу сучасних навчальних цілей від ізольованих предметних результатів до комплексних профілів навчальних досягнень, орієнтованих на підготовку учнів до майбутнього життя в суспільстві. Водночас саме оцінювання наскрізних умінь виявляється найбільш методично складним сегментом оцінювальної практики вчителів, що зумовлено багатовимірністю та контекстною залежністю цих умінь (або їх виявлення), а також методичною складністю і ресурсоемністю процесу їх оцінювання. Наше дослідження (опитування, n=432) підтвердило ці висновки: другим за значущістю кластером труднощів, які виникають у професійній діяльності вчителів є оцінювання та пов'язане з ним навантаження. Виявлено, що існує гостра потреба вчителів у чіткому, практико-орієнтованому та реалістичному роз'ясненні інновацій, які впроваджуються в шкільну практику (зокрема, системи та методики оцінювання відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти). Для розроблення системи методичної підтримки вчителів важливо дослідити їхній поточний досвід реалізації підходів формульованого оцінювання, зокрема наскрізних умінь, чинники, які впливають на цей процес, а також виклики і потреби, які виникають у шкільній практиці вчителів у процесі оцінювання наскрізних умінь.

За результатами нашого дослідження щодо оцінювання наскрізних умінь (опитування вчителів, n=429) виявлено концептуальну невизначеність українських